

1. Bestäm (a) $\int \frac{2x+1}{x^2-4x+5} dx$, (b) $\int \frac{2x+1}{x^2-4x-5} dx$.

(a) $\int \frac{2x+1}{x^2-4x+5} dx = \int \frac{(2x-4)+5}{x^2-4x+5} dx$
 (ej fulla nollställen)
 $= \int \frac{2x-4}{x^2-4x+5} dx + 5 \int \frac{dx}{(x-2)^2+1}$
 $= \ln|x^2-4x+5| + 5 \int \frac{dx}{(x-2)^2+1} \quad \left[\begin{array}{l} x-2=t, x=t+2 \\ dx=dt \end{array} \right]$
 $= \ln(x^2-4x+5) + 5 \int \frac{dt}{t^2+1}$
 $= \ln(x^2-4x+5) + 5 \cdot \arctan t + C$
 $= \ln(x^2-4x+5) + 5 \cdot \arctan(x-2) + C$

1. (b) $\int \frac{2x+1}{x^2-4x-5} dx = \int \frac{2x+1}{(x-5)(x+1)} dx$

Ansats: $\frac{2x+1}{(x-5)(x+1)} \equiv \frac{A}{x-5} + \frac{B}{x+1} = \frac{(A+B)x + A-5B}{(x-5)(x+1)}$

$$\begin{cases} A+B=2 \\ A-5B=1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 6B=1, B=\frac{1}{6} \\ A=2-B=2-\frac{1}{6}=\frac{11}{6} \end{cases}$$

$\int = \frac{11}{6} \int \frac{dx}{x-5} + \frac{1}{6} \int \frac{dx}{x+1}$
 $= \frac{1}{6} (11 \cdot \ln|x-5| + \ln|x+1|) + C$

2. $\int \frac{x\sqrt{x-7}}{1-\sqrt{x-7}} dx = \left[\begin{array}{l} t=\sqrt{x-7}, x=t^2+7 \\ dx=2t dt \end{array} \right] = \int \frac{(t^2+7)t}{1-t} \cdot 2t dt$
 $= -2 \cdot \int \frac{t^4+t^2}{t-1} dt \stackrel{\text{Pol.div}}{=} -2 \cdot \int (t^3+t^2+2t+2 + \frac{2}{t-1}) dt$
 $= -2 \cdot (\frac{t^4}{4} + \frac{t^3}{3} + t^2 + 2t + 2 \cdot \ln|t-1|) + C$
 $= -2 \left(\frac{(x-7)^2}{4} + \frac{(x-7)\sqrt{x-7}}{3} + x + 2\sqrt{x-7} + 2 \cdot \ln|\sqrt{x-7}-1| \right) + C$

3. Bestäm genom förlängning med nämnarens konjugat-uttryck

$\int \sqrt{\frac{x+1}{1-x}} dx, |x| < 1$

Lösning: $\int \sqrt{\frac{x+1}{1-x}} dx = \int \sqrt{\frac{x+1}{1-x} \cdot \frac{1+x}{1+x}} dx = \int \sqrt{\frac{(x+1)^2}{1-x^2}} dx$
 $= \int \frac{1+x}{\sqrt{1-x^2}} dx = \int \frac{x+1}{\sqrt{1-x^2}} dx$
 $= \int \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx - \int \frac{x}{\sqrt{1-x^2}} dx$
 $= \arcsin x - \sqrt{1-x^2} + C$

(Subst. $t = \sqrt{\frac{x+1}{1-x}}$ möjlig.)

6. Använd substitutionen $\sqrt{1+x^2} = x-t$ för att beräkna $\int \frac{dx}{x\sqrt{1+x^2}}$

$\int \frac{dx}{x\sqrt{1+x^2}} = \left[\begin{array}{l} \sqrt{1+x^2} = x-t, 1+x^2 = x^2 - 2xt + t^2 \\ x = \frac{t^2-1}{2t}, dx = \frac{t^2+1}{2t^2} dt \\ x-t = \frac{t^2-1}{2t} - t = -\frac{t^2+1}{2t} \end{array} \right]$

$= \int \frac{\frac{t^2+1}{2t^2} dt}{\frac{t^2-1}{2t} \cdot (-\frac{t^2+1}{2t})} = -2 \int \frac{dt}{t^2-1} = -2 \int \left(\frac{\frac{1}{2}}{t-1} - \frac{\frac{1}{2}}{t+1} \right) dt$
 $= \ln|t+1| - \ln|t-1| + C = \ln \left| \frac{t+1}{t-1} \right| + C = \ln \left| \frac{x+1-\sqrt{1+x^2}}{x-1-\sqrt{1+x^2}} \right| + C$

4. Vilka primitiver har $1/(3+\cos x)$? ③

$$\begin{aligned} \int \frac{dx}{3+\cos x} &= \left[\tan \frac{x}{2} = t, \cos x = \frac{1-t^2}{1+t^2} \right] = \int \frac{2dt}{3+\frac{1-t^2}{1+t^2}} \\ &= \int \frac{2dt}{2t^2+4} = \int \frac{dt}{t^2+2} = \left[t = \sqrt{2} \cdot u, dt = \sqrt{2} \cdot du \right] \\ &= \int \frac{\sqrt{2} \cdot du}{2u^2+2} = \frac{\sqrt{2}}{2} \int \frac{du}{u^2+1} = \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \arctan(u) + C \\ &= \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \arctan\left(\frac{\tan \frac{x}{2}}{\sqrt{2}}\right) + C. \end{aligned}$$

5. Gör lämpliga omskrivningar så att substitutionen $\sin x = t$ kan användas för att beräkna

$$\int \frac{dx}{\sin^2 x \cdot \cos x}, \quad x \neq n \cdot \pi.$$

$$\begin{aligned} \int \frac{dx}{\sin^2 x \cdot \cos x} &= \int \frac{\cos x dx}{\sin^2 x \cdot \cos^2 x} = \int \frac{\cos x dx}{\sin^2 x (1-\sin^2 x)} \left[\begin{array}{l} \sin x = t \\ dt = \cos x \cdot dx \\ x = \arcsin t \end{array} \right] \\ &= \int \frac{dt}{t^2(1-t^2)} = - \int \frac{dt}{t^2(t-1)(t+1)} \end{aligned}$$

Anmär: $\frac{1}{t^2(t-1)(t+1)} = \frac{A}{t} + \frac{B}{t^2} + \frac{C}{t-1} + \frac{D}{t+1}$

$$\begin{cases} \text{Mult. med } t^2, \text{ sätt } t=0: & B = \frac{1}{(0+1)(0-1)} = -1, \\ \text{Mult. med } t+1, \text{ sätt } t=-1: & C = \frac{1}{(-1)^2(-1-1)} = -\frac{1}{2}, \\ \text{Mult. med } t-1, \text{ sätt } t=1: & D = \frac{1}{1^2(1+1)} = \frac{1}{2}, \\ \text{Sätt } t=2: & \frac{1}{4 \cdot 1 \cdot 1} = \frac{A}{2} - \frac{1}{2} - \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \Leftrightarrow A = 0. \end{cases}$$

$$\begin{aligned} &= - \left(\int -\frac{1}{t^2} dt - \frac{1}{2} \int \frac{1}{t+1} dt + \frac{1}{2} \int \frac{1}{t-1} dt \right) \\ &= \frac{1}{2} \ln|t+1| - \frac{1}{2} \ln|t-1| - t^{-2} + C = \frac{1}{2} \ln \left| \frac{t+1}{t-1} \right| - \frac{1}{t} + C \\ &= \frac{1}{2} \ln \left| \frac{\sin x + 1}{\sin x - 1} \right| - \frac{1}{\sin x} + C. \end{aligned}$$

7. Undersök om följande generaliserade integraler är konvergenta och ange i så fall deras värden. ④

(a) $\int_1^\infty \frac{dx}{x(1+x^3)}$, (b) $\int_0^\infty \frac{\arctan x}{1+x^2} dx$.

(a) $\int_1^\infty \frac{dx}{x(1+x^3)}$, $\frac{1}{x(1+x^3)} = \frac{1}{x(x+1)(x^2-x+1)} = \frac{A}{x} + \frac{B}{x+1} + \frac{Cx+D}{x^2-x+1}$
 (partialbråkuppdelning) $\therefore \begin{cases} A=1, B=-\frac{1}{3} \\ C=-\frac{2}{3}, D=\frac{1}{3} \end{cases}$

$$\begin{aligned} \int_1^x \frac{dt}{t(1+t^3)} &= \int_1^x \frac{dt}{t} - \frac{1}{3} \int_1^x \frac{dt}{t+1} - \frac{1}{3} \int_1^x \frac{2t-1}{t^2-t+1} dt \\ &= [\ln t]_1^x - \frac{1}{3} [\ln(t+1)]_1^x - \frac{1}{3} [\ln(t^2-t+1)]_1^x \\ &= \ln x - 0 - \frac{1}{3} (\ln(x+1) - \ln 2) - \frac{1}{3} (\ln(x^2-x+1) - 0) \\ &= \frac{\ln 2}{3} + \ln x - \frac{1}{3} (\ln(x+1) + \ln(x^2-x+1)) \\ &= \frac{\ln 2}{3} + \ln \left(\frac{x}{\sqrt{3} \sqrt{1+x^3}} \right) = \frac{\ln 2}{3} + \ln \left(\frac{1}{\sqrt{3} \sqrt{1+x^3}} \right) \\ &\xrightarrow{x \rightarrow +\infty} \frac{\ln 2}{3} + 0 = \frac{\ln 2}{3}, \text{ d} \cdot x \rightarrow +\infty. \\ \therefore \int_1^\infty \frac{dx}{x(1+x^3)} &= \frac{\ln 2}{3}. \end{aligned}$$

(b) $\int_0^\infty \frac{\arctan t}{1+t^2} dt = \left[\frac{1}{2} (\arctan t)^2 \right]_0^x = \frac{1}{2} (\arctan x)^2$
 f.f' $\longrightarrow \frac{1}{2} \cdot \left(\frac{\pi}{2}\right)^2 = \frac{\pi^2}{8}, \text{ d} \cdot x \rightarrow +\infty$

$$\therefore \int_0^\infty \frac{\arctan x}{1+x^2} dx = \frac{\pi^2}{8}.$$

9. Avgör med hjälp av Sats 5.10 om följande generaliserade integraler är konvergenta,

(a) $\int_1^{\infty} \frac{dx}{x+|\cos x|}$, (b) $\int_e^{\infty} x^{-x} dx$

(a) $\int_1^{\infty} \frac{dx}{x+|\cos x|}$, $\frac{1}{x+|\cos x|} \geq \frac{1}{x+1} > 0$ i $[1, \infty[$

$\int_1^{\infty} \frac{dx}{x+1} = \lim_{x \rightarrow \infty} \int_1^x \frac{dt}{t+1} = \lim_{x \rightarrow \infty} [\ln|t+1|]_1^x = +\infty$

$\therefore \int_1^{\infty} \frac{dx}{x+|\cos x|}$ divergerar.

(b) $\int_e^{\infty} x^{-x} dx = \int_e^{\infty} e^{\ln x^{-x}} dx = \int_e^{\infty} e^{-x \cdot \ln x} dx$

$0 < e^{-x \cdot \ln x} \leq e^{-x}$ då $x \geq e$

$\int_e^{\infty} e^{-x} dx = \lim_{x \rightarrow \infty} \int_e^x e^{-t} dt = \lim_{x \rightarrow \infty} [-e^{-t}]_e^x = e^{-e}$

$\therefore \int_e^{\infty} x^{-x} dx$ är konvergent.

⑤

10. Undersök om följande serier är konvergenta, ⑥

(a) $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k^2+7}{2k^4+3k^2-2}$, (b) $\sum_{k=1}^{\infty} k \cdot 4^{-2k}$

(a) $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k^2+7}{2k^4+3k^2-2}$; $0 \leq a_k = \frac{k^2+7}{2k^4+3k^2-2} < \frac{2k^2}{2k^4} = \frac{1}{k^2}$

$\sum_{k=1}^{\infty} a_k = \sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{k^2}$ konvergent (Ex. 5.76).

Sats 5.13: $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k^2+7}{2k^4+3k^2-2}$ är konvergent.

(b) $\sum_{k=1}^{\infty} k \cdot 4^{-2k}$; $0 \leq a_k = k \cdot 4^{-2k} = \frac{k}{4^k} \cdot \frac{1}{4^k} < \frac{1}{4^k}$

$\sum_{k=1}^{\infty} a_k = \sum_{k=1}^{\infty} \left(\frac{1}{4}\right)^k$ konvergent geometrisk serie.

Sats 5.13: $\sum_{k=1}^{\infty} k \cdot 4^{-2k}$ är konvergent.

8. Undersök om följande generaliserade integral är konvergent och ange i sB fall dess värde,

$\int_1^{\infty} \frac{dx}{x\sqrt{x-1}}$

$\int_1^{\infty} \frac{dx}{x\sqrt{x-1}} = \left[\begin{array}{l} -\sqrt{x-1} = t, x-1 = t^2 \\ dx = 2t dt, \frac{x}{t} = \frac{1}{t} \end{array} \right] = \int_0^{\infty} \frac{2t dt}{(1+t^2)t}$

$= 2 \int_0^{\infty} \frac{dt}{1+t^2} = 2 \cdot \lim_{x \rightarrow \infty} \int_0^x \frac{dt}{1+t^2}$

$= 2 \cdot \lim_{x \rightarrow \infty} [\arctan t]_0^x = 2 \cdot \left(\frac{\pi}{2} - 0\right) = \underline{\underline{\pi}}$